

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 12C/1/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1117200757
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ágnes Nagyová
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2019:1117200757.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I sudkyňou Mgr. Ágnes Nagyovou v spore žalobcu: Y. F., X.. XX.X.XXXX, L. X. XXXX/XX, Z., právne zast.: JUDr. Lubomír Müller, Symfonická 1496/9, Praha 5, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné nám. 13, Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 36 000,- eur,

rozhodol:

Súd žalobu **z a m i e t a**.

Žalovanému sa nárok na náhradu trov konania **n e p r i z n á v a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Žalobca dňa 16.1.2017 doručil súdu žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 36 000,- eur. Žalobu odôvodnil na tom skutkovom základe, že rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/13/60 zo dňa 6.4.1960 bol uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona a bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov nepodmienečne a straty čestných práv občianskych po dobu výkonu trestu. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 15.4.1960. Následne uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 6.2.1992 bol vyššie uvedený rozsudok zrušený vo výroku o treste. Rozsudkom sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 26.3.1992 bolo pri nezmenenom výroku o vine upustené od potrestania žalobcu. Žalovaný dňa 26.1.1995 žalobcu čiastočne odškodnil. Nakoniec uznesením Okresného súdu Bratislava I č. k. 1Nt/15/2015-38 zo dňa 23.11.2015 bola vyslovená úplná rehabilitácia žalobcu. Žalobca tak dňa 4.1.2016 požiadal žalovaného o dodatočné odškodnenie a zadosťučinenie, ktorému bolo čiastočne vyhovené oznámením zo dňa 27.6.2016, avšak nie v časti požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy. Podľa žaloby sú uvedené skutočnosti medzi stranami nesporné. V predmetnom konaní si žalobca uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy za 36 mesiacov pozbavenia osobnej slobody, pretože kvôli svojmu svedomiu a náboženskému vyznaniu nechcel vojensky podporovať vtedajší režim. Žalobca v súvislosti s uvedeným poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 9Co/344/2014-120 z 9.6.2016, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Bratislava I č. k. 21C/112/2012-74 z 30.1.2014 v obdobnej veci proti rovnakému žalovanému. Taktiež poukázal na ďalšie rozhodnutia Okresného súdu Bratislava I, ktoré doposiaľ nie sú právoplatné a na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva sp. zn. 54/1996/673/859-860 zo dňa 29.5.2007 v prakticky zhodnej veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku.

2. K žalobe boli priložené nasledovné listinné dôkazy - potvrdenie o výkone väzby a výkone trestu odňatia slobody zo dňa 25.11.2015, uznesenie Okresného súdu Bratislava I č. k. 1Nt/15/2015-38 z 23.11.2015, žiadosť o odškodnenie a zadosťučinenie z 4.1.2016 adresovaná Ministerstvu spravodlivosti SR, oznámenie Ministerstva spravodlivosti SR o výsledku predbežného prerokovania nároku z 27.6.2016.

3. Žalovaný dňa 28.2.2017 doručil súdu vyjadrenie k žalobe, v ktorom žalobu žiadal zamietnuť ako nedôvodnú a zároveň poukázal na prekluzívnu lehotu podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. Poukázal na to, že žalobcovi už rozhodnutím Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 26.3.1992 vznikol nárok na odškodnenie podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb., keďže sa už uvedeným rozsudkom ukázalo, že žalobca nemal vykonať trest odňatia slobody v trvaní 3 rokov. V súvislosti s týmto rozsudkom si napokon žalobca aj žiadosťou zo dňa 22.7.1993 podanou na Ministerstve spravodlivosti SR uplatnil právo na odškodnenie, na základe ktorej bol oznámením zo dňa 26.1.1995, č. 8009/93-91/1362 odškodnený podľa § 23 ods. 1 písm. a) a c) zákona č. 119/1990 Zb. vo vzťahu k celkovej dĺžke uloženého trestu. Náhradu nemajetkovej ujmy si žalobca neuplatnil. Keďže žaloba bola doručená súdu dňa 16.1.2017, žalobca si uplatnil svoje právo po uplynutí 3-ročnej prekluzívnej lehoty podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., ktorá začala plynúť dňom 26.3.1992. Žalovaný mal za to, že rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 26.3.1992 žalobca nadobudol titul na uplatnenie si nároku na odškodnenie v súvislosti s trestom odňatia slobody. Neexistoval tak žiadny relevantný dôvod čakať až na vydanie uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 1Nt/15/2015-38 zo dňa 23.11.2015, keďže v čase jeho vydania žalobca už mal odškodňovací titul (čo sa týka odškodnenia za držanie vo výkone trestu odňatia slobody). V súvislosti s uvedeným uznesením Okresného súdu Bratislava I žalobcovi vznikol nárok na odškodnenie len v súvislosti s ujmou spôsobenou priebehom samotného trestného konania a v súvislosti s tým bol žalobca relevantne odškodnený oznámením žalovaného zo dňa 27.6.2016, č. 00147/2016/142. K samotnej žalobe o náhradu nemajetkovej ujmy žalovaný poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 3Co/38/2014 z 25.2.2016, sp. zn. 8Co/85/2011 z 29.11.2011, či na rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo/1487/2008 z 24.8.2010, Stanovisko Ústavného súdu ČR sp. zn. Pl. ÚS-st. 39/14 z 25.11.2014. Mal za to, že odškodnenie nemajetkovej ujmy na základe ustanovenia § 23 zákona o súdnej rehabilitácii nemožno rozhodnutím súdu priznať aj napriek tomu, že v § 23 sú jednotlivé nároky uvádzané len príkladmo. Ďalej zdôraznil, že účelom zákona č. 119/1990 Zb. je poskytnúť nápravu za krivdy, ku ktorým došlo v predchádzajúcom režime v období od 25.2.1948 do 1.1.1990, teda v čase, kedy Slovenská republika nebola viazaná Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Podľa žalovaného základ nároku na náhradu nemateriálnej ujmy uplatnenej žalobcom nevyplýva ani z vnútroštátnej právnej úpravy, ani z medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná. Poukázal tiež na to, že žalobca vykonal trest odňatia slobody v období od 29.4.1960 do 29.4.1963, teda v čase, keď Slovenská republika, resp. ČSFR nebola Dohovorom viazaná. Ohľadom uplatnenej výšky nemajetkovej ujmy konštatoval, že žalobca doposiaľ nenavrhol žiadne dokazovanie, na základe ktorého by bolo možné žalobcovi priznať akúkoľvek náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, t.j. aj keby súd vzhľadom na právny základ na priznanie nemajetkovej ujmy, žalobca neuniesol dôkazné bremeno preukazujúce opodstatnenosť nároku. Na základe uvedeného žalovaný žiadal žalobu zamietnuť, nárok na náhradu trov konania si neuplatnil.

4. K vyjadreniu k žalobe žalovaný predložil oznámenie Ministerstva spravodlivosti SR č. 8009/93-91/1362 zo dňa 26.1.1995 ohľadom priznaného odškodnenia žalobcovi.

5. Žalobca dňa 25.4.2017 doručil súdu repliku, v ktorej uviedol, že vec je skutkovo nesporná, keďže žalovaný nepopiera ani žalobcovo väznenie, ani jeho čiastočnú a následne úplnú rehabilitáciu, sporná nie je medzi nimi ani dĺžka väznenia žalobcu. Uviedol, že väznenie znamená zásadný zásah do osobnej slobody a základných ľudských práv a mal za to, že ak sa preukáže nezákonnosť väznenia, potom už to samo o sebe zakladá nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Ďalej nesúhlasil s tým, že by jeho nárok bol premičaný alebo prekludovaný, keďže svoj nárok odvodzoval z uznesenia Okresného súdu Bratislava I č. k. 1Nt/15/2015-38 zo dňa 23.11.2015, ktoré bolo vydané podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. a ktoré umožňuje odškodnenie vo všetkých položkách, ktoré skôr neboli odškodnené.

6. Na prejednanie veci samej súd nariadil na deň 14.1.2019 pojednávanie, na ktoré sa dostavil poverený zástupca žalovaného. Právny zástupca žalobcu podaním doručeným súdu dňa 4.1.2019 požiadal o ospravedlnenie jeho neúčasti na pojednávaní a taktiež neúčasti žalobcu vzhľadom na jeho vek a zdravotný stav. Mal za to, že vec je skutkovo nesporná, vyžaduje sa len právne posúdenie, preto súd môže rozhodnúť aj bez ich osobnej účasti. Súd tak pojednával v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu.

6.1 Poverený zástupca žalovaného sa na pojednávaní pridržiaval doterajších vyjadrení žalovaného a žiadal žalobu zamietnuť ako nedôvodnú. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp.

zn. 9Co/193/2017 zo dňa 29.11.2018 v obdobnej veci a na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3Cdo/19/2017 zo dňa 13.9.2018, ktorým bol zrušený rozsudok Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9Co/344/2014 zo dňa 9.6.2016.

7. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením listinných dôkazov predložených v priebehu konania zo strany žalobcu a žalovaného.

8. Z potvrdenia Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 25.11.2015 o výkone väzby, výkone trestu odňatia slobody súd zistil, že žalobca bol vo výkone trestu odňatia slobody od 29.4.1960 do 29.4.1963 na základe rozhodnutia Vojenského obvodového súdu Bratislava č. k. 2T/13/60.

9. Uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 1Nt/15/2015 zo dňa 23.11.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 23.11.2015, bol žalobca podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii účastný súdnej rehabilitácie vo vzťahu k rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/13/1960 a 3Rtv/92/1991 v celom rozsahu.

10. Zo žiadosti žalobcu o odškodnenie a zadosťučinenie zo dňa 4.1.2016 adresovanej Ministerstvu spravodlivosti SR súd zistil, že žalobca požiadal o odškodnenie v rozsahu všetkých nevyplatených paušálnych náhrad podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. a uplatnil si aj náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 36 000,- eur s prihliadnutím na rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 29.5.1997 v obdobnej veci Tsirlis a Kouloumpas proti Grécku.

11. Podľa oznámenia Ministerstva spravodlivosti SR o výsledku predbežného prerokovania nároku č. 00147/2016/142 zo dňa 27.6.2016 bolo žalobcovi priznané odškodnenie v sume 6,70 eur ako náhrada trov trestného konania podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. K uplatnenej náhrade nemajetkovej ujmy vo výške 36 000,- eur ministerstvo poznamenalo, že túto náhradu nie je možné priznať podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb.

12. Z oznámenia Ministerstva spravodlivosti SR č. 8009/93-91/1362 zo dňa 26.1.1995 vyplýva, že žalobcovi bolo na základe jeho žiadosti zo dňa 22.7.1993 priznané odškodnenie za náhradu za stratu na zárobku a náhradu trov výkonu trestu z dôvodu, že rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 právoplatným dňa 26.3.1992 bolo upustené od jeho potrestania. Zároveň bolo uvedené, že žalobcovi iné odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. nevzniklo.

13. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávnym odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodiť dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.

Podľa § 1 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii činy, ktoré smerovali k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktach o občianskych a politických právach, boli česko-slovenskými trestnými zákonmi vyhlásené za trestné v rozpore s medzinárodným právom a medzinárodnému právu odporovalo aj ich trestné stíhanie a trestanie.

Podľa § 4 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii prieskumné konanie podľa tohto oddielu možno konať vo veciach, v ktorých sa v čase od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 vyhlásilo odsudzujúce súdne rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť, pre iné zločiny, trestné činy, prečiny alebo priestupky neuvedené v § 2, spáchané po 5. máji 1945 podľa prvej hlavy a druhej hlavy prvého oddielu osobitnej časti zákona č. 86/1950 Zb. v znení zákonov ho meniacich a dopĺňajúcich, ďalej pre trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 a 266, vyhýbania sa služobnej povinnosti podľa § 270, pre trestný čin zbehnutia podľa § 273 ods. 3 a pre trestný čin spolčenia sa na zbehnutie podľa § 275 ods. 2 písm. b) uvedeného zákona.

Podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

- a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,
- b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,
- c) náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,
- d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,
- e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

Podľa § 24 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

Podľa § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo; inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie.

Podľa článku 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

14. Vzhľadom na vykonané dokazovanie súd dospel k záveru, že žalobe nie je možné vyhovieť. Súd mal za preukázané a medzi stranami nebolo sporné, že žalobca bol rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/13/60 zo dňa 6.4.1960 uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona vtedy v platnom znení a bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní 3 rokov nepodmienečne. Žalobca vykonal trest v dobe od 29.4.1960 do 29.4.1963, kedy bol prepustený. Uznesením Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 6.2.1992 bol rozsudok Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/13/60 zo dňa 6.4.1960 zrušený vo výroku o treste. Výrok o vine, ohľadne trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci, zostal nedotknutý. Rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 26.3.1992 bolo pri nezmenenom výroku o vine z rozsudku Vojenského obvodového súdu Bratislava 2T/13/60 zo dňa 6.4.1960, ktorým bol uznaný vinným z trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci, upustené od potrestania žalobcu. Vzhľadom na uvedené žalobca požiadal o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody v zmysle zákona č. 119/1990 Zb. a § 9 zákona č. 58/1969 Zb., pričom oznámením Ministerstva spravodlivosti SR získal odškodnenie spolu v sume 95 488,- Sk za stratu na zárobku a náhradu trov výkonu trestu. Ďalšie nároky si žalobca v tom čase neuplatnil. Nakoniec uznesením Okresného súdu Bratislava I sp. zn. 21C/112/2012-74 z 30.1.2014 bolo vyslovené, že žalobca bol podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii účastný súdnej rehabilitácie vo vzťahu k rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/13/1960 a 3Rtv/92/1991 v celom rozsahu. Žalobca dňa 4.1.2016 požiadal o odškodnenie a zadosťučinenie a žiadal o zaplatenie všetkých nevyplatených paušálnych náhrad podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. a požiadal tiež o náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 36 000,- eur. Podľa oznámenia Ministerstva spravodlivosti SR o predbežnom prerokovaní nároku zo dňa 27.6.2016 bolo žalobcovi dodatočne priznané odškodnenie v sume 6,70 eur ako náhrada trov trestného konania podľa § 23 ods. 1 písm. c) zákona č. 119/1990 Zb. Ohľadom náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 36 000,- eur bolo žalobcovi oznámené, že tú mu nie je možné priznať podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb.

15. Rozhodujúc o nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy súd v prvom rade posúdil, či bol nárok žalobcu uplatnený na súde v lehote upravenej v ustanovení § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. V zmysle ustanovenia § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. bolo potrebné uplatniť nárok na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo, inak nárok zanikol. Po vykonanom dokazovaní súd dospel k záveru, že nárok uplatnený žalobcom na súde dňa 16.1.2017

nebol uplatnený včas, pretože 3-ročná lehota na uplatnenie nároku v zmysle zákona č. 119/1990 Zb. začala žalobcovi plynúť už právoplatnosťou rozhodnutia Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 26.3.1992, ktorým bolo upustené od potrestania žalobcu (keďže predtým už rozhodnutím Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 6.2.1992 bol rozsudok Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/13/60 zo dňa 6.4.1960 zrušený vo výroku o treste). Týmto rozhodnutím súd rozhodol o účasti žalobcu na súdnej rehabilitácii podľa zákona č. 119/1990 Zb., žalobca tak bol čiastočne rehabilitovaný a prvýkrát aj požiadal o odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb., jeho žiadosti bolo vyhovené oznámením Ministerstva spravodlivosti SR č. 8009/93-91/1362 zo dňa 26.1.1995. Podľa názoru súdu nemožno prehliadnúť rozhodnutie Vojenského obvodového súdu Bratislava, ktorým bolo upustené od potrestania žalobcu na základe predchádzajúceho rozhodnutia o zrušení výroku o treste rozhodnutia Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/13/60 zo dňa 6.4.1960. Rozhodnutie Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3Rtv/92/91 zo dňa 26.3.1992, ktorým bol žalobcovi zmenený trest, resp. upustené od potrestania, je tým rozhodnutím, na základe ktorého sa v zmysle § 23 ods. 3 veta druhá zákona č. 119/1991 Zb. poskytuje odškodnenie, a to len so zreteľom na rozdiel medzi trestami vykonanými na základe pôvodného rozsudku a ustanovenými primeranými trestami alebo novo uloženými trestami. Od rozhodnutia Vojenského obvodového súdu Bratislava, ktorým bolo upustené od potrestania žalobcu, bolo potrebné počítať lehotu na uplatnenie odškodnenia, ktoré aj bolo prvýkrát uplatnené, hoci žalobca v tom čase neuplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy. Táto 3-ročná lehota v zmysle § 24 zákona č. 119/1990 Zb. potom neplynula počas predchádzajúceho prerokúvania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najdlhšie po dobu 6 mesiacov, a uplynula dňa 26.9.1995 (26.3.1992 + 3 roky + 6 mesiacov). Preto keď žalobca uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie na súde dňa 16.1.2017, urobil tak po lehote upravenej v § 24 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. a jeho nárok zanikol. Súd preto žalobu zamietol.

16. Súd však poznamenáva, že aj v prípade, ak by nárok žalobcu nezanikol v dôsledku uplynutia lehoty na podanie žaloby, žalobca by nebol úspešný, a to z nasledovných dôvodov. Uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu za nezákonné väznenie sa posudzuje podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii, účelom ktorého je nielen rehabilitovať osoby, ale ich aj primerane hmotne odškodniť. Zákon č. 119/1990 Zb. však žiadnym spôsobom neupravuje nárok na odškodnenie nemajetkovej ujmy za nezákonné väznenie a nemožno ho priznať, a to napriek tomu, že ustanovenie § 23 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie. Žalobcom uplatnené odškodnenie nemajetkovej ujmy tento zákon žiadnym spôsobom neupravuje. Vzhľadom na to, že citovaný zákon je vo vzťahu k ďalším zákonom upravujúcim odškodnenie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969, zákon č. 504/2014 Z. z., Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť pred týmito všeobecnými úpravami, a preto možno prijať záver, že pokiaľ by zákonodarca mal v úmysle odškodniť rehabilitované osoby aj za utrpenú nemajetkovú ujmu, bol by to v zákone výslovne upravil. Pokiaľ zákonodarca pri stanovení rozsahu odškodnenia pri súdnych rehabilitáciách na nemateriálnu ujmu nepamätal, nie je táto úprava v rozpore s ústavne zaručenými právami, pretože Ústava SR v čl. 46 ods. 3, 4 stanovuje, že každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu a orgánu verejnej správy, alebo ich nesprávnym úradným postupom, ale za podmienok ustanovených zákonom. Aj podľa čl. 51 ods. 1 Ústavy SR sa možno domáhať práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú. Z uvedeného vyplýva, že aj keď ustanovenie § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. uvádza len demonštratívny výpočet položiek nárokov na odškodnenie, a teda výslovne neupravuje ani nárok na nemajetkovú ujmu, nemôže všeobecný súd neprípustným spôsobom ako orgán súdnej moci nahrádzať činnosť zákonodarcu a priznať v civilnom sporovom konaní aj iné nároky, než ktoré platné právne predpisy priznávajú. Súd poukazuje aj na to, že Slovenská republika je ako jeden z nástupníckych štátov ČSFR viazaná Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd a jeho Protokolmi od 18.3.1992, teda je zodpovedná za všetky skutky za obdobie od 18.3.1992. Žalobca však bol uznaný vinným zo spáchania trestného činu nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona rozsudkom bývalého Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/13/60 zo dňa 6.4.1960 a vo väzbe a výkone trestu odňatia slobody bol od 29.4.1960 do 29.4.1963, teda pred ratifikáciou Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

17. Podľa § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len "CSP") súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

18. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP s tým, že žalovaný bol v predmetnom konaní v plnom rozsahu úspešný z dôvodu zamietnutia žaloby. Keďže si však žalovaný neuplatnil nárok na náhradu trov konania a zo spisu mu žiadne trovy nevyplývajú, súd rozhodol tak, že žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno písomne podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresnom súde Bratislava I.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.